

Valtuustoaloite: Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli

Kh 07.02.2022 § 29

Valmistelija Jarkko Koho, hallintojohtaja
p. 044 767 1101
jarkko.koho@taipalsaari.fi

SDP:n valtuustoryhmä on jättänyt 10.11.2021 valtuustoaloitteen: "Unicefin Lapsiystävällinen kunta –toimintamallin käyttöönotto". Aloite on esityslistan oheismateriaalina.

Oheismateriaali

– SDP:n valtuustoaloite, Unicefin lapsiystävällinen kunta

Esittelijä Kunnanjohtaja Kari Kuuramaa

Päätösehdotus Kunnanhallitus antaa valtuustoaloitteen sivistyslautakunnan valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Sivla 22.02.2022 § 16
41/00.02.00/2022

Valmistelija Anna-Mari Summanen, sivistysjohtaja
p. 040 015 1445
anna-mari.summanen@taipalsaari.fi

Taipalsaaren SDP:n valtuustoryhmä esittää 10.11.2021 päivätyssä valtuustoaloitteessaan, että Taipalsaaren kunta sitoutuu kehittämään lasten oikeuksia ja hakee Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin vuoden 2022 haussa. Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli on Suomen Unicefin kunnille tarjoama kokonaisuus, joka auttaa kuntia tekemään lasten kannalta parempia ratkaisuja niin kunnan hallinnossa kuin lasten arjen palveluissa. Malli on kunnille työväline lasten oikeuksien edistämiseen. Malli on myös linjassa kansallisen lapsistrategiatyön kanssa.

Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin hakeminen on kunnille maksutonta, mutta kunnan tulee huolehtia siitä, että työtä koordinoivan koordinaattorin sekä muun koordinaatioryhmän jäsenten työaikaa resursoidaan riittävästi poikkihallinnollisen ja rakenteellisen kehittämistyön mahdollistamiseksi. Vuonna 2021 lapsiystävällisyyttä kehitti Unicefin tuella 49 kuntaa Suomessa, ja malli tavoitti lähes puolet Suomessa asuvista lapsista.

Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli perustuu YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen ja Unicefin kansainväliseen Child Friendly Cities -malliin. Lapsiystävällinen kunta -toimintamallia on toteutettu Suomessa vuodesta 2012 lähtien. Toimintamalli asettaa lapset ja nuoret merkittävään rooliin kunnan kaikissa toiminnoissa. Malli auttaa kuntaa varmistamaan, että lapset ja nuoret saavat äänensä kuuluviin ja pääsevät vaikuttamaan

itseään koskeviin asioihin. Lapsiystävällisessä kunnassa jokainen lapsi tuntee olevansa arvokas, saa elää turvassa, saa harrastaa, saa äänensä kuuluviin, huomioidaan päätöksenteossa ja jokaisella lapsella on kavereita sekä turvallinen aikuinen. Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli auttaa kuntaa edistämään erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumista.

Lapsiystävällinen kunta -työ on aikaa vievää ja resursseja vaativaa pitkäkestoista toimintaa, joka alkaa hakemuksen tekemisellä. Kun Unicef hyväksyy kunnan mukaan toimintamalliin, Unicef sopii kunnan kanssa kehittämistyön käynnistämisestä. Tähän sisältyy muun muassa Lapsiystävällinen kunta -koordinaattorin ja -koordinaatioryhmän koulutus sekä kunnan nykytilan kartoitus, jonka pohjalta valitaan toiminnan kehittämisen kohteet ja toimintatavat. Toimintasuunnitelman laatimisen jälkeen toiminnan etenemistä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti sekä kunnan että Unicefin toimesta. Kunnan tulee raportoida tuloksista ja työn etenemisestä Unicefille. Kahden tai neljän vuoden kehittämistyön jälkeen kunta voi saada Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnuksen.

Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli on oivallinen välinen, jonka avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen lapsen arjessa. Iso osa suomalaisten lasten ja nuorten arkeen vaikuttavista päätöksistä tehdään kunnissa. Nämä päätökset vaikuttavat merkittävästi siihen, miten kunnassa asuvien lasten ja nuorten oikeudet ja hyvinvointi toteutuvat. Toimintamalli on laaja ja vaativa kokonaisuus, jonka onnistunut toteuttaminen vaatii resursointia.

Kokemukset ovat osoittaneet, että toimintamallin organisointi ja toteuttaminen muiden töiden ohella ei ole ollut onnistunut ratkaisu, ja suunnitelmien toteutus on hiipunut alkuinnostuksen jälkeen. Toiminta tarvitsee erillisen koordinaattorin, jonka työajasta neljäsosa olisi varattu lapsiystävällisyyden edistämiseen. Vuositasolla koordinaattorin palkkakustannukset ovat noin 8 000 € sivukuluineen (täyden työajan kuukausipalkka 2 163,87 €). Lisäksi toimintamallista tulee muitakin kuluja (mm. koordinaatioryhmän kokoontumiset, matka- ja materiaalikustannukset ja tapahtumat), joten toimintamallin kokonaiskustannukset vuositasolla tulevat olemaan noin 10 000–15 000 €. Toimintamalliin ja siihen liittyvän hakemisen valmisteluun ei ole varattu määrärahoja vuodelle 2022.

Lapsiystävällinen kunta -toimintamalliin hakeminen ja mallin vieminen koko kunnan organisaatioon ja päätöksentekoon on strateginen linjaus, jota sivistyslautakunta ei voi päättää. Se koskee laajasti koko kuntaa, joten päätäntävalta on kunnanvaltuustolla.

Oheismateriaali

- SDP:n valtuustoaloite; Unicefin lapsiystävällinen kunta

Esittelijä

Sivistysjohtaja Anna-Mari Summanen

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta toteaa, että Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin toteuttaminen nykyisillä resursseilla ei ole mahdollista. Koska toimintamalli koskettaa koko kuntaa, sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että kunta tekee strategisen linjauksen, lähteekö kunta toteuttamaan Lapsiystävällisen kunnan -toimintamallia vai ei. Sivistyslautakunnan näkemys on, että toimintaan ei lähdetä mukaan, jos siihen ei osoiteta lisäresursseja.

Päätös

Sivistyslautakunta totesi, että Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin toteuttaminen nykyisillä resursseilla ei ole mahdollista. Koska toimintamalli koskettaa koko kuntaa, sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että kunta tekee strategisen linjauksen, lähteekö kunta toteuttamaan Lapsiystävällisen kunnan -toimintamallia vai ei. Sivistyslautakunnan näkemys on, että toimintaan ei lähdetä mukaan, jos siihen ei osoiteta lisäresurssia (esim. henkilöstöresurssia, työaikaa ja määrärahoja).